

Twée bijzondere moeras



1

door Paul van Veen

Op 12 mei 2020 ontdekte Jeroen Steenberg en een witvleugelstern én een witwangstern in de Steenwaard. De vogels vlogen in de middag en avond boven de plas in deze uiterwaard. De waarneming vormt een mooie aanleiding om deze twee moerassternen nader te beschouwen.

Witvleugelstern

Nooit eerder sinds de oprichting van de NVWC in 1975 is de witvleugelstern in ons werkgebied waargenomen. Alhoewel, drie dagen voor deze waarneming heeft Daniel Beuker bij Fort Werk aan het Spoel twee exemplaren gezien, echter deze vlogen dermate ver weg dat hij de waarneming op onzeker heeft ingevoerd op waarneming.nl. De witvleugelstern lijkt qua gedrag en postuur sterk op de algemener voorkomende zwarte stern. Maar de witvleugelstern in zomerkleed is opvallend anders dan de zwarte stern. De witte bovenzijde van de vleugels contrasteert sterk met de zwarte rug terwijl de ondervleugel eveneens een sterke zwart/wit tekening kent; de dekveren zijn zwart en de arm- en handpennen zijn wit. De zwarte stern heeft een leigrijze bovenzijde van de vleugels en rug en de ondervleugels zijn lichtgrijs en het lichaam is zwart. De staart van de zwarte stern is aan de boven- en onderzijde grijs terwijl de witvleugelstern een geheel witte staart heeft.

In Europa broedt de stern in de zoetwatermoerassen in oost en centraal Europa met 66.600 – 173.000 paar (<http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/white-winged-tern-chlidonias-leucopterus/text>). Daarbuiten komt de soort tot in Aziatisch Rusland voor. De stern wordt in Nederland vooral in het voorjaar waargenomen. In de meeste jaren worden enkele tientallen per jaar gezien. Echter in 2007 werden er ruim 1.000 gezien. In dat jaar zijn ze ook langs de Lek bij Tull en 't Waal en Vianen gezien, echter niet in het werkgebied van de NVWC. Voor de begrenzing van het werkgebied houd ik de grens aan die Waarneming.nl hanteert. Dit is dus inclusief de Everdingerwaard. De soort broedt sporadisch in Nederland. In het invasiejaar 2007 hebben enkele exemplaren in de Krimpenerwaard en Sliedrechtse Biesbosch gebroed. In het vorige decennium hebben enkele paren in het Zuidlaardermeergebied (Groningen) jongen groot gebracht.

Witwangstern

De witwangstern is al eerder in het werkgebied waargenomen. In 2016 zijn op 10 en 22 mei respectievelijk één en vijf exemplaren in de Everdingerwaard gezien. En op 4 mei 2011 is in Hagestein boven de plas Everstein een groep van drie exemplaren gezien, dit is net buiten het werkgebied. De witwangstern is dus eveneens een zogenaamde moerasstern en lijkt qua postuur meer op een forse zwarte stern maar qua kleed meer op een visdief. Belangrijkste verschillen met de visdief zijn de ondiep gevorkte staart en in zomerkleed vallen de donkergrijze buik en borst en de sterk contrasterende witte wang op. De visdief heeft een lichte/witte buik en borst. De snavel van de visdief is helderrood met een zwarte punt terwijl de witwangstern een donkerrode snavel heeft.

De witwangstern broedt in de zoetwatermoerassen van zuid en oost Europa met 66.300 – 108.000 paar (<http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/whiskered-tern-chlidonias-hybrida/text>). De verspreiding van de soort loopt tot centraal en zuid Azië. Veel NVWC-leden zullen de soort kennen uit La Brenne. De stern is één van de vele specialiteiten van dit merengebied in Midden-Frankrijk. In Nederland heeft de soort in het verre verleden ook gebroed, zelfs grenzend aan het werkgebied van de NVWC. Namelijk in 1958 hebben minimaal vier paar bij de steenfabriek de Roodvoet bij Rijswijk (Gelderland) negen jongen grootgebracht. Sinds 2012 is de stern een vaste broedvogel van het Zuidlaardermeergebied (Groningen) met enkele tientallen broedparen.

Foto's

- 1: Witvleugelstern met contrastrijke ondervleugel en witte voorzijde bovenzijde
- 2: Witwangstern met ondiep gevorkte staart en donker rode snavel
- 3: Witvleugelstern met zwart lichaam en witte staart
- 4: Witwangstern met donkergrijs buik en borst en sterk contrasterende witte wang
- 5: Zwarte stern met leigrijze vleugels, staart en donker lichaam en zwarte kop
- 6: Visdief met diep gevorkte staart, witte buik en borst en helderrode snavel met zwarte punt. 🐦

sterns in de Steenwaard

